

MASZYN I SPRZĘT WYPOSAŻENIOWY NA TERENIE BUDOWY	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-84
	Agregaty grzewcze do robót budowlanych na paliwa ciekłe	2031-03
	Pompy zębate do paliwa Ogólne wymagania i badania	Zamiast BN-70/2031-03 Grupa katalogowa 0445

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są ogólne wymagania i badania dotyczące pomp zębatych do paliwa, stosowanych w agregatach grzewczych do robót budowlanych na paliwa ciekłe.

2. WYMAGANIA

2.1. Wymiary i parametry — wg dokumentacji technicznej.

2.2. Materiały i półwyroby

2.2.1. Materiały użyte do produkcji pomp powinny być zgodne z dokumentacją techniczną. W technicznie uzasadnionych przypadkach własności mechaniczne materiałów powinny być potwierdzone atestem lub zaświadczeniem hutniczym.

2.2.2. Odlewy z żeliwa szarego powinny być wykonane zgodnie z PN-76/H-83100 i spełniać wymagania co najmniej klasy wadliwości surowego odlewu Wp4.

Dokładność wykonania odlewów powinna odpowiadać co najmniej III klasie wg PN-72/H-83104.

2.3. Wykonanie

2.3.1. Dokładność wykonania. Wartości liczbowe odchyłek wymiarów swobodnych powinny odpowiadać 14 klasie dokładności wg PN-77/M-02102 lub średniodokładnemu szeregowi odchyłek zaokrąglonych wg PN-78/M-02139.

2.3.2. Stan powierzchni. Powierzchnia zewnętrzna pompy nie powinna mieć pęknięć, zanieczyszczeń odlewniczych i innych uszkodzeń mechanicznych.

2.3.3. Gwinty powinny być wykonane co najmniej w klasie średniodokładnej wg PN-83/M-02113.

Powierzchnie gwintu powinny być gładkie o pełnym profilu bez wyrw, wgnieceń, zadziórów lub zerwań.

2.4. Koła zębate. Powierzchnie pracujące kół zębatych po obróbce nie powinny wykazywać wad materiałowych, jak: porowatość, pęknięcia itp. oraz uszkodzeń mechanicznych, jak: wgnioty, rysy, zadziory.

Dokładność wykonania — wg dokumentacji technicznej.

2.5. Korpus pompy w miejscach współpracy z kołami zębatymi powinien być wykonany z materiału odpornego na ścieranie lub utwardzony powierzchniowo.

2.6. Uszczelnienia stosowane w pompie powinny być olejoodporne.

2.7. Szczelność pompy powinna być zapewniona przy maksymalnym ciśnieniu określonym w charakterystyce pompy.

Niedopuszczalne są wycieki na połączeniach uszczelnionych.

2.8. Zawór regulacyjny. Odchyłki w działaniu zaworu regulacyjnego nie powinny przekraczać 0,02 MPa dla ciśnień do 1 MPa, oraz 0,01 MPa dla ciśnień powyżej 1 MPa.

2.9. Trwałość pompy powinna wynosić co najmniej 1000 h pracy.

Wymaganie to uważa się za spełnione, jeżeli w tym czasie parametry pracy pompy nie obniżą się więcej niż o 10%.

2.10. Powłoki ochronne. Powierzchnie zewnętrzne elementów i zespołów pompy powinny być oksydowane (czernione) lub malowane.

Powłoki oksydowane powinny mieć równomierne zabarwienie oraz nie powinny mieć nalotów.

Pokrycia lakierowe powinny być typu III i 3. klasy staranności wykonania wg PN-79/H-97070.

Materiały malarskie (zestawy malarskie) należy dobierać w zależności od przewidywanych narażeń w czasie eksploatacji wg PN-71/H-04653.

2.11. Cechowanie. Na każdej pompie, w miejscu wskazanym w dokumentacji, należy umieścić w sposób trwały i dobrze widoczny co najmniej następujące dane:

- a) nazwę i znak wytwórni,
- b) oznaczenie,
- c) numer wyrobu,
- d) datę produkcji.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

3.1. Przygotowanie pomp do pakowania. Przed zapakowaniem powierzchnie elementów pompy nie pokryte

Zgłoszona przez Biuro Projektowo-Konstrukcyjne Mechanizacji Budownictwa ZREMB
Ustanowiona przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych dnia 14 grudnia 1984 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1985 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 4/1985 poz. 8)

powłokami ochronnymi należy zabezpieczyć przed korozją na co najmniej 12 miesięcy.

3.2. Opakowanie jednostkowe. Każdą pompę należy owinąć papierem antykorozyjnym i włożyć do tekturowego pudełka zaopatrzonego w etykietę zawierającą:

- nazwę lub znak wytwórni,
- nazwę i oznaczenie wyrobu,
- datę produkcji,
- znak kontroli technicznej wytwórni,
- cenę.

3.3. Opakowanie zbiorcze. Pudełka z pompami należy pakować w pojemniki lub skrzynie, na których należy umieścić napisy wg PN-76/O-79252.

Po uzgodnieniu z odbiorcą dopuszcza się inne warunki pakowania.

Masa opakowania z pompami nie powinna przekraczać 50 kg.

3.4. Przechowywanie. Pompy należy przechowywać w pomieszczeniach krytych, o wilgotności względnej do 80% z dala od materiałów żrących.

3.5. Transport pomp może odbywać się dowolnymi środkami transportu w warunkach zabezpieczających przed opadami atmosferycznymi i uszkodzeniami.

4. BADANIA

4.1. Program badań — wg tabl. 1.

4.2. Zakres badań

a) Badania pełne przeprowadza się w celu oceny nowej konstrukcji, w przypadku zmian konstrukcyjnych, technologicznych lub materiałowych oraz w celu okresowego sprawdzenia produkcji co najmniej 1 raz na 2 lata.

Badaniom należy poddać 2 pompy wybrane losowo.

b) Badania niepełne przeprowadza się przy odbiorze wg 4.3.

4.3. Kontrola jakości

4.3.1. Skład i licznosc partii. Partia przedstawiona do kontroli i odbioru powinna zawierać pompy wykonane według tej samej dokumentacji technicznej.

Licznosc partii — wg uzgodnień między dostawcą i odbiorcą.

4.3.2. Sposób pobierania próbek wg PN-83/N-03010.

4.3.3. Poziom kontroli — II ogólny wg PN-79/N-03021 tabl. 1.

4.3.4. Wadliwość dopuszczalna — maksimum 1,5%.

4.3.5. Wybór i stosowanie planów badania. Plany badania dla kontroli normalnej, obostrzonej i ulgowej — wg tabl. 2.

Warunki przejścia z jednego rodzaju kontroli na inny oraz zasady prowadzenia rejestru kontroli — wg PN-79/N-03021.

4.4. Opis badań

4.4.1. Sprawdzenie materiałów i półwyrobów polega na skontrolowaniu świadectw (atestów) oraz porównaniu ich z wymaganiami wg dokumentacji technicznej pompy.

4.4.2. Sprawdzenie wykonania. Oględziny zewnętrzne należy przeprowadzać nieuzbrojonym okiem. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzać przy użyciu przyrządów pomiarowych zapewniających wymaganą dokładność pomiarów. Ponadto należy skontrolować zaświadczenie lub znaki kontroli międzyoperacyjnej.

4.4.3. Sprawdzenie wykończenia przeprowadza się przez oględziny nieuzbrojonym okiem.

Przygotowanie powierzchni do malowania, jakość używanych pokryć, grubość powłok ochronnych, sprawdza kontrola jakości wytwórcy w toku produkcji, przedstawiając do badań protokoły z przeprowadzonej kontroli.

Tablica 1

Lp.	Rodzaje badań	Badania		Wymagania wg	Opis badań wg
		pełne	niepełne		
1	Sprawdzenie materiałów i półwyrobów	+	+	2.2; 2.5; 2.6	4.4.1
2	Sprawdzenie wykonania	+	+	2.1; 2.3; 2.4	4.4.2
3	Sprawdzenie wykończenia	+	+	2.10; 2.11;	4.4.3
4	Próba pracy pompy	+	+	2.1; 2.7; 2.8	4.4.4
5	Sprawdzenie trwałości pompy	+	-	2.9	4.4.5

Tablica 2

Licznosc partii	Kontrola normalna			Kontrola obostrzona			Kontrola ulgowa		
	licznosc próbek	liczba kwalifikująca m_1	liczba dyskwalifikująca m_2	licznosc próbek	liczba kwalifikująca m_1	liczba dyskwalifikująca m_2	licznosc próbek	liczba kwalifikująca m_1	liczba dyskwalifikująca m_2
sztuk									
26÷50	8	0	1	8	0	1	3	0	1
51÷90	13	0	1	13	0	1	5	0	1
91÷150	20	1	2	20	1	2	8	0	2
151÷280	32	1	2	32	1	2	13	0	2
281÷500	50	2	3	50	1	2	20	1	3
501÷1200	80	3	4	80	2	3	32	1	4

4.4.4. Próba pracy pompy. Próbę pracy pompy należy przeprowadzać na stanowisku badawczym, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa pracy w warunkach zagrożenia pożarem lub wybuchem.

Przykładowy schemat stanowiska badawczego podano na rysunku. Do badań należy użyć oleju napędowego rodzaju II wg PN-67/C-96048. Czas trwania próby co najmniej 35 min.

W czasie próby pracy należy sprawdzać podstawowe parametry pompy, szczelność pompy oraz działanie zaworu regulacyjnego. Należy wykonać co najmniej 3 pomiary każdego z parametrów, pierwszy pomiar nie wcześniej niż po upływie 15 min pracy pompy. Wyniki pomiarów powinny być co najmniej równe wartościom podanym w charakterystyce pompy.

4.4.5. Sprawdzenie trwałości pompy przeprowadza się na stanowisku badawczym:

- przy normalnych obrotach wałka pompy,
  - przy ciśnieniu roboczym przekraczającym o 10% ciśnienie robocze podane w charakterystyce pompy.
- Stosowany olej — wg 4.4.4.

4.5. Ocena wyników badań

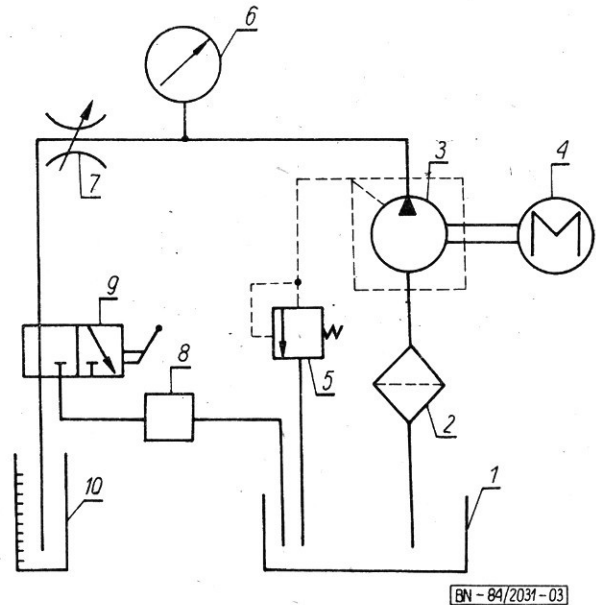
4.5.1. Ocena sztuki. Badaną pompę należy uznać za dobrą, jeśli przeszła z wynikiem dodatnim przez wszystkie badania wg 4.1.

4.5.2. Ocena partii. Partię pomp należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeśli liczba sztuk niedobrych w pobranej do badań próbce jest mniejsza od liczby dyskwalifikującej m_2 wg tabl. 2.

4.6. Zaświadczenie. Dla każdej pompy, uznanej w wyniku badań za zgodną z wymaganiami normy,

wytwórca powinien wystawić zaświadczenie zawierające co najmniej:

- nazwę i adres wytwórni,
- oznaczenie pompy,
- numer fabryczny i rok wykonania pompy,
- datę i wyniki przeprowadzonych badań.

Schemat stanowiska do badania pompy
1 — zbiornik oleju, 2 — filtr, 3 — pompa, 4 — silnik, 5 — zawór przelewy, 6 — manometr, 7 — zawór dławiący nastawialny, 8 — dysza, 9 — zawór trójdrogowy dwupołożeniowy, 10 — pojemnik pomiarowy

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Biuro Projektowo-Konstrukcyjne Mechanizacji Budownictwa ZREMB.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-70/2031-03

- wprowadzono wymagania dotyczące wykonania,
- wprowadzono kontrolę jakości według SKJ,
- uściślono postanowienia dotyczące próby pracy pompy,
- wprowadzono legalne jednostki miar.

3. Normy związane

PN-67/C-96048 Przetwory naftowe. Oleje napędowe
PN-71/H-04653 Ochrona przed korozją. Podział i oznaczenie warunków eksploatacji wyrobów metalowych zabezpieczonych malarskimi powłokami ochronnymi
PN-76/H-83100 Żeliwo szare niestopowe. Odlewy. Ogólne wymagania i badania

PN-72/H-83104 Odlewy z żeliwa szarego. Tolerancje wymiarowe, nadatki na obróbkę skrawaniem i odchyłki masy

PN-79/H-97070 Ochrona przed korozją. Pokrycia lakierowe. Wytyczne ogólne

PN-77/M-02102 Tolerancje i pasowania. Układ tolerancji wałków i otworów o wymiarach do 500 mm

PN-83/M-02113 Gwinty metryczne. Tolerancje

PN-78/M-02139 Odchyłki wymiarów nietolerowanych

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbek

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-76/O-79252 Transportowe jednostki opakowaniowe. Znaki i znakowanie. Wymagania podstawowe

4. Autor projektu normy — inż. Maria Węgorzewska.